

**Доклад за проучване на нуждите от
обучение по проект FIERE
България
2015**

Този проект се финансира с подкрепата на Европейската комисия.
Настоящото комунике отразява вярдането единствено на автора и Комисията не може да носи отговорност за каквото и да било използване на съдържащата се в нея информация.

Проект №: 540477-LLP-1-2013-IE- GRUNDTVIG-GMP

Проект FIERE (Развитие на иновациите и предприемачеството в европейските региони) цели да подпомогне заетите в организациите на местно равнище да бъдат по-предприемчиви и иновативни в работната си среда. Основната задача на анкетата, проведена по проект FIERE, е да идентифицира уменията, които са необходими на организациите и техния персонал, за да може самите заети да бъдат по-предприемачески, иновативно и креативно ориентирани, изпълнявайки своите служебни задължения. Така например, проучването подлага на анализ уменията, необходими в организациите, където анкетираните работят, способностите, които респондентите считат като ключови, за да изпълняват успешно своите служебни задължения, както и специфичните умения, които интервюираните смятат, че трябва да бъдат включени в обучителната програма, разработена в рамките на проекта. Наред с това, проучването установява правомощията, които заетите притежават в процеса на вземане на решения и дали служителите биват насърчавани да търсят нови възможности за развитие на дейностите на съответната организация.

В България анкетата по проект FIERE е проведена он-лайн от Института за следдипломна квалификация при Университета за национално и световно стопанство (ИСК). Анкетирани са общо 50 души от 34 организации, от които 62% са от частния сектор, следвани от публичния сектор (18%), доброволчески организации (15%) и обществени предприятия (6%).

Настоящият доклад адресира редица ключови области, измежду които демографски характеристики на респондентите, предприемачески опит, анализ на наличието и нуждите от придобиването на определени умения, както и необходимостта от акредитация на обучителната програма, която предстои да бъде разработена по проекта. Основните изводи от проучването, проведено в България по отношение на демографските характеристики на анкетираните, са както следва:

- Средната възраст на респондентите, заети в организации от публичния сектор, е най-висока в сравнение с останалите видове организации. В тези от частния сектор, както и в доброволческите организации преобладават интервюираните във възрастовата група 21-30 години (като в частните предприятия това е валидно в по-голяма степен за жените, отколкото за мъжете), докато анкетираните в обществените предприятия попадат в широката възрастова група 31-50 години.
- По отношение на образователно-квалификационното им равнище, всички респонденти притежават най-малко завършено средно образование. Преобладаващата част от анкетираните са с висше образование, докато броят на

лицата със средно образование и докторска степен е съответно 10% и 14% от всички интервюирани.

- Обща тенденция, която може да се открие, е свързана с обстоятелството, че респондентите, заети в организации от публичния сектор, са с най-дълъг трудов стаж в съответната организация в сравнение с останалите видове организации. Така, средният брой години, прекарани в съответната организация и на конкретното работно място в организациите от публичния сектор, е около 15 години, независимо от пола на анкетираните.
- В организациите от публичния и частния сектор, преобладаващата част от интервюираните мъже заемат висши ръководни постове, докато болшинството анкетираните жени заемат изпълнителски длъжности. По отношение на доброволческите организации може да се каже, че по-голямата част от респондентите от двата пола заемат или мениджърски позиции на средно равнище, или изпълнителски длъжности, докато за обществените предприятия всички анкетирани са от висшия мениджърски състав.

Разделът, свързан с предприемаческите умения на анкетираните, има за задача да идентифицира наличието на предишни предприемачески инициативи на респондентите, както и равнището на свобода по отношение на вземането на решения и иницирането на нови направления в дейността на организациите. Основните изводи тук са в следните направления:

- Общото мнение сред анкетираните е, че техните организации ги насърчават да търсят нови възможности, свързани с дейността на съответната организация, като те са оправомощени да вземат самостоятелни решения – това е валидно за около 90% от мъжете и 75% от жените сред респондентите.
- Причината за горната разлика в процентите между респондентите от двата пола се крие в обстоятелството, че анкетираните жени в публичния и частния сектор се чувстват много по-слабо насърчавани и упълномощавани да се възползват от различни разкрили се пред тях възможности по отношение на предприемачеството и иновациите както спрямо мъжете, така и в сравнение с останалите видове организации.
- Запитани да изразят своето становище относно това, дали служителите трябва да бъдат креативни и иновативни при предлагането и предоставянето на съответните продукти и услуги на своите клиенти, всички респонденти дават положителен отговор, независимо от пола или типа на организацията, където са заети.

Разделът, насочен към анализ на нуждите от наличието и/или придобиването на конкретни умения спомага за формирането на цялостна картина на приоритетите, възможностите и предпочитанията по отношение на предприемаческите умения, които са необходими на заетите да изпълняват качествено своите задължения и/или са

изисквани от техните организации, както и тези, които анкетираните считат, че са важни и по които биха желали да бъдат обучавани.

- Уменията, класирани най-високо от анкетираните мъже по отношение на това дали на тях се държи в съответната организация, са „находчивост” и „вземане на решения” (94%), следвани от „креативност/иновативност”, „мотивираност от резултатите” и „влагане на страст в работата” с 89% и „устойчивост”, „аналитичност” и „проактивност” с 83%. Интервюираните жени класират най-високо „устойчивост”, „аналитичност” и „решителност” с 94%, „находчивост” и „вземане на решения” с 84% и „мотивираност от резултатите” със 78%.
- По отношение на значимостта на уменията за изпълнение на служебните им задължения, анкетираните мъже класират най-високо „находчивост” – 94%, „устойчивост” и „мотивираност от резултатите” – 89% и „креативност/иновативност” и „вземане на решения” – 83%. Интервюираните жени класират най-високо „аналитичност” – 97%, „устойчивост” – 94% и „креативност/иновативност”, „решителност” и „вземане на решения” – 91%.
- Повечето от уменията, изброени в анкетния формуляр са класифицирани от респондентите като „много важни” или „важни” с оглед необходимостта от тяхното придобиване, с цел повишаване ефективността и ефикасността на съответната организация, с някои изключения:
  - 22% от анкетираните мъже не могат да определят важността на умениято „критично мислене”, като за „находчивост” този процент е 17%, а за „идентифициране на цели” и „устойчивост” – 11%. Уменията „проактивност”, „идентифициране на цели” и „критично мислене” са определени като „донякъде важни” от 11% от интервюираните мъже.
  - 16% от анкетираните жени не могат да преценят важността на уменията „критично мислене” и „лидерство”. Уменията „лидерство”, „проактивност” и „креативност/иновативност” са определени като „донякъде важни” съответно от 22%, 19% и 16% от интервюираните жени.
- Като цяло, изброените в анкетния формуляр умения са класифицирани от респондентите като „много важни” или „важни” за техните организации в общ план и с оглед на нуждите от обучение на персонала, с цел повишаване на организационната ефективност и ефикасност. Най-съществените отклонения от горе-упоменатата тенденция могат да бъдат идентифицирани при отговорите на анкетираните жени в организациите от публичния сектор, които не могат да преценят важността или считат за „донякъде важни” част от уменията, като напр. „лидерство”, „разрешаване на проблеми” и „проактивност”. В организациите от частния сектор „лидерство” се откроява като най-„непопулярното” умение, отново сред интервюираните жени.

Повечето от анкетиранияте са на мнение, че обучителна програма, която обхваща набора от умения, изброени в анкетния формуляр, би била от полза за техните организации. В същото време, 75% смятат, че курс на обучение, одобрен от акредитирана образователна институция, е гаранция за високо качество на предоставяните обучителни услуги. Около 50% както от интервюираните мъже, така и от анкетиранияте жени биха предпочели обучителната програма да бъде предлагана под формата на смесено обучение (комбиниране на семинари и он-лайн обучение), като този начин на изнасяне на обучението е най-често срещаният отговор, независимо от вида на организацията.

Като цяло, анкетиранияте мъже, независимо от вида на организацията, са в по-голяма степен предприемачески ориентирани, с изключение на доброволческите организации, където съотношението е в полза на интервюираните жени. Общо половината от анкетиранияте жени не са участвали в учредяването на нова организация, докато две-трети от интервюираните мъже заявяват, че в даден етап от своята професионална кариера са стартирали собствено предприятие. По отношение на иницирането на нови и усъвършенстването на съществуващи цели, продукти, услуги и др., повече от половината от респондентите, вкл. мъже и жени, във всички видове изследвани организации заявяват, че са участвали в подобряване на предлаганите в техните организации услуги и процеси.

Анкетата за анализ на нуждите от умения, проведена по проект FIERE, ще подпомогне разработването на програма за обучение по предприемачески умения, по която ще бъдат проведени семинари във всяка от партньорските страни по проекта през 2015 г. Всяка от партньорските организации по проект FIERE е провела проучване на нуждите от обучение в своя регион и е изготвила подробен национален доклад, достъпен на електронната страница на проекта¹. Целта на настоящия доклад е да предостави кратък преглед на събраните за България данни и да обобщи основните изводи от изследването.

---

¹ <http://www.fiereproject.eu/>